

Warszawa, 25 kwietnia 2012 r.

Szanowna Pani Minister
Krystyna Szumilas
Ministerstwo Edukacji Narodowej

Szanowna Pani Minister,

W imieniu Towarzystwa Edukacji Antydyskryminacyjnej (TEA) oraz Koalicji na rzecz Edukacji Antydyskryminacyjnej - porozumienia 26 organizacji pozarządowych i partnerów społecznych działających na rzecz edukacji i równości, zwracamy się do Pani, pragnąc przedstawić cele i działania Koalicji oraz zwrócić się z prośbą o spotkanie.

Celem Koalicji na rzecz Edukacji Antydyskryminacyjnej jest wprowadzenie rzetelnej edukacji antydyskryminacyjnej do edukacji formalnej w Polsce. Edukacja antydyskryminacyjna to świadome działanie podnoszące wiedzę, umiejętności i wpływające na postawy, które ma na celu przeciwdziałanie dyskryminacji i przemocy motywowanej uprzedzeniami oraz wspieranie równości i różnorodności. Edukacja antydyskryminacyjna:

- rozwija wiedzę na temat mechanizmów dyskryminacji i wykluczenia,
- buduje kompetencje przeciwdziałania dyskryminacji,
- rozwija wiedzę na temat grup dyskryminowanych oraz ruchów emancypacyjnych,
- wzmacnia grupy i osoby dyskryminowane i wykluczone na zasadach włączania i upodmiotowienia.

W skład Koalicji na rzecz Edukacji Antydyskryminacyjnej wchodzi instytucje od lat pracujące na rzecz praw człowieka i równości oraz na co dzień współpracujące ze szkołami i środowiskiem nauczycielskim.

Wyniki naszego najnowszego badania, opisane w raporcie „Wielka nieobecna - o edukacji antydyskryminacyjnej w systemie edukacji formalnej”, wskazują na liczne wyzwania i problemy związane z poszanowaniem zasady równości w polskiej szkole. Wśród najpilniejszych problemów identyfikujemy:

- obecność treści równościowych w nauczaniu zależy w dużej mierze od dobrej woli indywidualnych nauczycieli i ich osobistych motywacji, brakuje mocniejszego podkreślenia wagi perspektywy antydyskryminacyjnej ze strony decydentów/decydek polityki oświatowej,

- istniejąca oferta doskonalenia nauczycieli/nauczycielek związana z edukacją antydyskryminacyjną jest niekompletna i w ograniczonym stopniu dostępna zainteresowanym nauczycielom/nauczycielkom,
- używane w szkołach podręczniki w małym stopniu uwzględniają tematykę związaną z równością i różnorodnością, cały czas zawierają też treści stereotypizujące.

Diagnoza opisana w raporcie „Wielka nieobecna” wskazuje na realne ryzyko nieprzestrzegania postanowień m.in. Art. 29 Konwencji o Prawach Dziecka czy zapisów podstawy programowej, która stawia przed szkołą zadanie „zapobiegania wszelkiej dyskryminacji”. Niestety, przeprowadzone badanie wskazuje na to, że uczniowie i uczennice w bardzo niewielkim stopniu rozwijają kompetencje związane z przeciwdziałaniem dyskryminacji (zapobieganiem jej i reagowaniem na nią).

Ponadto organizacje członkowskie Koalicji na Rzecz Edukacji Antydyskryminacyjnej w swojej pracy spotykają się z przykładami dyskryminujących i wzmacniających stereotypy działań prowadzonych w szkołach. Działania te sprzyjają wykluczeniu uczniów i uczennic należących do grup mniejszościowych oraz tworzą w szkole atmosferę niesprzyjającą różnorodności, a w konsekwencji mogą prowadzić do nasilenia takich zachowań jak mowa nienawiści, molestowanie, agresja i przemoc rówieśnicza motywowana uprzedzeniami oraz bullying.

W związku z opisaną sytuacją, Koalicja na rzecz Edukacji Antydyskryminacyjnej apeluje do Pani Minister o:

1. Powołanie międzyresortowej lub ministerialnej rady ds. przeciwdziałania dyskryminacji poprzez edukację, z udziałem Koalicji.

Koalicja jest zdania, że zagadnienia związane z wolnością od dyskryminacji i równością są jednym z kluczowych zagadnień, które powinny być odgórnie wdrażane do systemu edukacji formalnej, z aktywnym udziałem i głosem partnerów społecznych dysponujących znaczącym doświadczeniem w tym obszarze. Dyskusja o sposobach wdrażania tego zagadnienia w obszarze edukacji powinna być prowadzona nie tylko na poziomie indywidualnych nauczycieli/nauczycielek i organizacji pozarządowych, ale przede wszystkim na poziomie centralnym, wspierając tym samym znaczenie wagi perspektywy antydyskryminacyjnej.

2. Uruchomienie regularnego kursu doskonalenia nauczycieli/nauczycielek na temat edukacji antydyskryminacyjnej.

Obecnie brakuje regularnego trybu doskonalenia nauczycieli/nauczycielek w obszarze edukacji antydyskryminacyjnej, przygotowującego do prowadzenia edukacji z uwzględnieniem szerokiej perspektywy antydyskryminacyjnej, obejmującej na równi wszystkie przesłanki dyskryminacji - grupy mniejszościowe traktowane są osobno, wybiórczo. Nauczyciele/nauczycielki nie mają usystematyzowanego dostępu do tego ważnego obszaru wiedzy.

3. Wdrożenie konkretnej instrukcji dla recenzentów/recenzentek, dotyczącej treści dyskryminacyjnych w podręcznikach.

Badania przedstawione w raporcie „Wielka nieobecna” wskazują, że mimo ogólnych wytycznych dla recenzentów, w podręcznikach stosowanych w polskich szkołach i zatwierdzonych do użytku przez MEN nadal znajdują się treści wzmacniające stereotypy i dyskryminację. Brakuje szczegółowych wytycznych zapobiegających trafianiu do obiegu podręczników, których treści naruszają zasadę równości i niedyskryminacji.

4. Otwarcie możliwości realizacji projektów konkursowych Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w edukacji na temat przeciwdziałania dyskryminacji na poziomie centralnym oraz zaplanowanie realizacji takich projektów w ramach komponentu systemowego.

Włączenie zagadnień związanych z równością i przeciwdziałaniem dyskryminacji w zakres zainteresowania projektów konkursowych i systemowych PO KL w edukacji wesprze i przyspieszy proces wdrażania perspektywy antydyskryminacyjnej w różnych obszarach edukacji.

5. Wystosowanie przez Ministerstwo Edukacji Narodowej listu popierającego większą obecność edukacji antydyskryminacyjnej w polskich szkołach.

Dotąd włączanie szerokiej perspektywy antydyskryminacyjnej pozostaje najczęściej zależne od dobrej woli i gotowości nauczycieli/nauczycielek. Sygnał ze strony osób decydujących o kształcie polityki oświatowej wsparłby starania osób, które już są zaangażowane w budowanie szkoły wolnej od dyskryminacji oraz stworzył przestrzeń dla nowych inicjatyw i zwiększonego zaangażowania osób działających w ramach systemu edukacji formalnej na rzecz realizowania zasady równości i niedyskryminacji.

W wystąpieniu Pani Minister z dnia 11 stycznia br. na posiedzeniu Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, podkreśliła Pani swój najważniejszy cel - dbanie o jakość kształcenia. Z perspektywy naszej Koalicji niezbędną cechą edukacji wysokiej jakości jest urzeczywistnianie takich wartości jak równość. Mówiła Pani również o wadze dialogu z różnymi środowiskami oraz konieczności budowy całościowego systemu wspierania szkół oraz nauczycieli. To sprawy równie ważne dla Koalicji na rzecz Edukacji Antydyskryminacyjnej. Zwracamy się więc z prośbą o spotkanie z Panią Minister i rozpoczęcie rozmowy na temat możliwości wzmocnienia działań zmierzających do wyeliminowania dyskryminacyjnych treści i zachowań z polskich szkół.

TOWARZYSTWO
EDUKACJI
ANTYDYSKRYMINACYJNEJ

ul. Kłopotowskiego 9/31
03-718 Warszawa

tel. 0 600 817 535
0 535 559 557

e-mail: biuro@tea.org.pl
www.tea.org.pl

W imieniu Koalicji na rzecz Edukacji Antydyskryminacyjnej,

Z poważaniem,

Marta Rawłuszko

Prezesa
Towarzystwa Edukacji Antydyskryminacyjnej (TEA)

Natalia Sarata

Członkini Zarządu
Towarzystwa Edukacji Antydyskryminacyjnej (TEA)

Organizacje członkowskie Koalicji na rzecz Edukacji Antydyskryminacyjnej:

1. Towarzystwo Edukacji Antydyskryminacyjnej - koordynator Koalicji
2. Amnesty International Polska
3. Fundacja Autonomia
4. Centrum Edukacji Obywatelskiej
5. Centrum Inicjatyw UNESCO
6. Ekspedycja w Głęb Kultury
7. Fundacja Feminoteka
8. Fundacja Forum na rzecz Różnorodności Społecznej
9. Stowarzyszenie Homo Faber
10. Kampania Przeciw Homofobii
11. Stowarzyszenie Lambda Warszawa
12. Stowarzyszenie Inicjatyw Niezależnych MIKUSZEWO
13. Fundacja Dla Odmiany
14. Stowarzyszenie Jeden świat
15. Związek Nauczycielstwa Polskiego
16. Stowarzyszenie Otwarta Rzeczpospolita
17. Grupa Edukatorów Seksualnych PONTON
18. Polskie Towarzystwo Prawa Antydyskryminacyjnego
19. Stowarzyszenie Pro Humanum
20. Fundacja Przestrzeń Kobiet
21. Stowarzyszenie W stronę dziewcząt
22. Stowarzyszenie Rodzin i Opiekunów Osób z Zespołem Downa "Bardziej kochani"
23. Stowarzyszenie Interwencji Prawnej
24. Fundacja Klamra
25. Stowarzyszenie Romów w Polsce
26. Stowarzyszenie Kulturalno-Edukacyjno-Naukowe „KEN”

TOWARZYSTWO
EDUKACJI
ANTYDYSKRYMINACYJNEJ

ul. Kłopotowskiego 9/31
03-718 Warszawa

tel. 0 600 817 535
0 535 559 557

e-mail: biuro@tea.org.pl
www.tea.org.pl

Do wiadomości:

Pani prof. Irena Lipowicz, Rzecznik Praw Obywatelskich

Pani dr Agnieszka Kozłowska-Rajewicz, Pełnomocniczka Rządu ds. Równego Traktowania

Pan Marek Michalak, Rzecznik Praw Dziecka